

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

9. november 2017*

»Præjudiciel forelæggelse – insolvensbehandling – forordning (EF) nr. 1346/2000 – kompetent ret – søgsmål med påstand om illoyal konkurrence anlagt i forbindelse med en insolvensbehandling – søgsmål anlagt af et selskab med hjemsted i en anden medlemsstat mod erhververen af en aktivitetsgren af selskabet, der er under insolvensbehandling – søgsmål uden forbindelse med insolvensbehandlingen eller søgsmål, som følger direkte af denne behandling og træffes i nær forbindelse hermed«

I sag C-641/16,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Cour de cassation (kassationsdomstol, Frankrig) ved afgørelse af 29. november 2016, indgået til Domstolen den 12. december 2016, i sagen:

Tünkers France,

Tünkers Maschinenbau GmbH

mod

Expert France,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, R. Silva de Lapuerta (refererende dommer), og dommerne C.G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev og E. Regan,

generaladvokat: E. Tanchev,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Tünkers Maschinenbau GmbH og Tünkers France ved avocats J.- J. Gatineau og C. Fattaccini,
- den franske regering ved D. Colas, E. de Moustier og E. Armoet, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved M. Heller og M. Wilderspin, som befuldmægtigede,

* Processprog: fransk.

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 af 29. maj 2000 om insolvensbehandling (EFT 2000, L 160, s. 1, berigtiget i EUT 2014, L 350, s. 15).
- 2 Denne anmodning er indgivet i forbindelse med en tvist mellem Tünkers France (herefter »TF«) og Tünkers Maschinenbau GmbH (herefter »TM«) og Expert France vedrørende et søgsmål med påstand om illoyal konkurrence, der er anlagt af sidstnævnte selskab mod TM og TF.

Retsforskrifter

Forordning nr. 1346/2000

- 3 Følgende fremgår af fjerde, sjette og syvende betragtning til forordning nr. 1346/2000:
 - »(4) Det er en forudsætning for et velfungerende indre marked, at parterne ikke tilskyndes til at overføre aktiver eller tvister fra én medlemsstat til en anden for at forbedre deres retsstilling (»forum shopping«).

[...]

 - (6) I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet bør denne forordning begrænses til bestemmelser om kompetence til indledning af insolvensbehandlinger og afgørelser, som følger direkte af insolvensbehandlingen, og som træffes i nær forbindelse hermed. Endvidere bør denne forordning indeholde bestemmelser om anerkendelse af sådanne afgørelser og om den lovgivning, der finder anvendelse, og disse bestemmelser bør ligeledes være i overensstemmelse med ovennævnte princip.
 - (7) Konkurs, akkord og andre lignende ordninger er undtaget fra anvendelsesområdet for Bruxelles-konventionen af 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, som ændret ved konventionerne om tiltrædelse af nævnte konvention.«
- 4 Forordningens artikel 3, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Retterne i den medlemsstat, på hvis område centret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig, har kompetence til at indlede insolvensbehandling. For selskabers og juridiske personers vedkommende anses det vedtægtsmæssige hjemsted for at være centret for skyldnerens hovedinteresser, medmindre andet godtgøres.«

Forordning (EF) nr. 44/2001

- 5 Følgende fremgår af 7. og 19. betragtning til Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001, L 12, s. 1):

»(7) Denne forordnings materielle anvendelsesområde skal omfatte alle de vigtigste spørgsmål på det civil- og handelsretlige område, bortset fra visse velafgrænsede delområder.

[...]

(19) Kontinuiteten mellem Bruxelleskonventionen og denne forordning bør sikres, og i den forbindelse bør der fastsættes overgangsbestemmelser. Samme kontinuitet bør gælde med hensyn til De Europæiske Fællesskabers Domstols fortolkning af Bruxelleskonventionen, og endvidere bør protokollen af 1971 fortsat finde anvendelse på sager, der allerede er anlagt ved denne forordnings ikrafttræden.«

- 6 Artikel 1, stk. 1 og 2, i forordning nr. 44/2001 bestemmer:

»1. Denne forordning finder anvendelse på det civil- og handelsretlige område, uanset rettens art. Den omfatter i særdeleshed ikke spørgsmål vedrørende skat, told eller administrative anliggender.

2. Denne forordning finder ikke anvendelse på:

- a) fysiske personers retlige status samt deres rets- og handleevne, formueforholdet mellem ægtefæller samt arv efter loven eller testamente
- b) konkurs, akkord, og andre lignende ordninger
- c) social sikring
- d) voldgift.«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 7 Expert Maschinenbau GmbH er et tysk selskab, der fremstiller dele til bilindustrien, og Expert France var selskabets eneforhandler i Frankrig.
- 8 Den 14. juli 2006 indledte Amtsgericht Darmstadt (byretten i Darmstadt, Tyskland) en insolvensbehandling af Expert Maschinenbau og udpegede en kurator.
- 9 Den 13. september 2006 indgik kuratoren en foreløbig overdragelsesaftale med TM, som fastsatte sidstnævntes overtagelse af en aktivitetsgren af Expert Maschinenbau. Den 22. september 2006 overdrog kuratoren nævnte aktivitetssektor til Wetzel Fahrzeugbau GmbH, et tysk selskab og et datterselskab under TM.
- 10 Ved skrivelser af 19. september 2006 og af 24. og 27. oktober 2006 opfordrede TM Expert Frances kunder, over for hvem TM præsenterede sig som værende erhververen af Expert Maschinenbau, til at henvende sig til TM for fremover at afgive deres ordrer til dette selskab.
- 11 Expert France, der anså denne fremgangsmåde for at være illoyal konkurrence, anlagde den 25. februar 2013 sag mod TM og TF ved tribunal de commerce de Paris (handelsretten i Paris, Frankrig) med påstand om illoyal konkurrence.

- 12 TM og TF afviste, at denne ret skulle have kompetence på grundlag af artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 1346/2000, og gjorde gældende, at Amtsgericht Darmstadt (byretten i Darmstadt) havde kompetence til at afgøre tvisten som den ret, der havde indledt insolvensbehandlingen over for Expert Maschinenbau.
- 13 Ved dom af 8. november 2013 forkastede tribunal de commerce de Paris (handelsretten i Paris) kompetenceindsigelsen, og denne dom blev stadfæstet ved dom afsagt af cour d'appel de Paris (appeldomstolen i Paris, Frankrig) den 19. juni 2014. TM og TF har iværksat kassationsappel til prøvelse af denne dom ved den forelæggende ret. De har gjort gældende, at den kompetente ret til at påkende et søgsmål med påstand om illoyal konkurrence, for så vidt som et sådant søgsmål følger direkte af en insolvensbehandling, er den ret, der har indledt denne behandling.
- 14 I denne forbindelse er den forelæggende ret i tvivl om rækkevidden af den internationale kompetence hos den ret, der har indledt insolvensbehandlingen, som fastsat i artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 1346/2000, og ønsker nærmere bestemt oplyst, om det søgsmål med påstand om illoyal konkurrence, som er indledt af et datterselskab under et selskab under insolvensbehandling, kan anses for at være et søgsmål, som følger direkte af en insolvensbehandling.
- 15 Cour de cassation (kassationsdomstol, Frankrig) har på denne baggrund besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »Skal artikel 3 i [...] forordning [...] nr. 1346/2000 [...] fortolkes således, at det udelukkende er den ret, der har indledt insolvensbehandlingen, der har kompetence til at afgøre et søgsmål med påstand om, at erhververen af en aktivitetsgren, der er erhvervet i forbindelse med denne insolvensbehandling, med urette har fremstillet sig selv som eneforhandler af de varer, der fremstilles af debitoren?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 16 Svaret på det præjudicielle spørgsmål kræver en afgørelse af spørgsmålet om, hvilken kompetence der tilkommer den ret, der har indledt insolvensbehandlingen som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 1346/2000, for så vidt som artikel 1, stk. 2, litra b), i forordning nr. 44/2001, som finder anvendelse på det civil- og handelsretlige område, udelukker »konkurs, akkord og andre lignende ordninger« fra sit anvendelsesområde.
- 17 I denne forbindelse bemærkes, at Domstolen under henvisning til bl.a. konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978, L 304, s. 17, herefter »Bruxelleskonventionen«), som er blevet erstattet af forordning nr. 44/2001, har fastslået, at sidstnævnte forordning og forordning nr. 1346/2000 skal fortolkes på en sådan måde, at det undgås, at de retsregler, der er fastsat heri, overlapper hinanden, og at et juridisk tomrum undgås. De søgsmål, der i medfør af artikel 1, stk. 2, litra b), i forordning nr. 44/2001 er udelukket fra denne forordnings anvendelsesområde, for så vidt som de henhører under »konkurs, akkord og andre lignende ordninger«, er således omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 1346/2000. De søgsmål, der ikke falder ind under anvendelsesområdet for artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 1346/2000, er i overensstemmelse hermed omvendt omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 44/2001 (dom af 4.9.2014, Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, præmis 21).
- 18 Domstolen har ligeledes bemærket, at EU-lovgiver, således som det bl.a. fremgår af syvende betragtning til forordning nr. 44/2001, har ønsket at fastlægge en bred definition af begrebet »det civil- og handelsretlige område« i forordningens artikel 1, stk. 1, og dermed et bredt anvendelsesområde herfor. Anvendelsesområdet for forordning nr. 1346/2000 skal derimod ikke fortolkes bredt i overensstemmelse med sjette betragtning hertil (dom af 4.9.2014, Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, præmis 22).

- 19 Ved anvendelse af disse principper har Domstolen fastslået, at alene søgsmål, der følger direkte af en insolvensbehandling, og som har snæver forbindelse hermed, er udelukket fra anvendelsesområdet for forordning nr. 44/2001. Det er følgelig alene disse søgsmål, der er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 1346/2000 (dom af 4.9.2014, Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, præmis 23).
- 20 Det er disse samme kriterier, der gentages i sjette betragtning til forordning nr. 1346/2000 med henblik på at afgrænse dennes genstand. I henhold til denne betragtning bør forordningen således begrænses til bestemmelser om kompetence til indledning af insolvensbehandlinger og afgørelser, som »følger direkte af insolvensbehandlingen, og som træffes i nær forbindelse hermed«.
- 21 På denne baggrund skal det i lyset af ovenstående betragtninger fastslås, om et søgsmål med påstand om illoyal konkurrence, som det i hovedsagen omhandlede, opfylder dette dobbelte kriterium.
- 22 Hvad angår det første kriterium bemærkes – med henblik på at fastslå, om et søgsmål følger direkte af en insolvensbehandling – at det afgørende kriterium, som Domstolen har udledt med henblik på at identificere, under hvilket område et søgsmål henhører, ikke er den processuelle sammenhæng, som nævnte søgsmål indgår i, men søgsmålets retsgrundlag. I henhold til denne fremgangsmåde skal det undersøges, om den rettighed eller forpligtelse, der ligger til grund for søgsmålet, udspringer af de almindelige civil- og handelsretlige regler eller af undtagelsesbestemmelser, der er særlige for insolvensbehandlinger (dom af 4.9.2014, Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, præmis 27).
- 23 I den foreliggende sag fremgår det af den forelæggende rets konstateringer, at søgsmålet i hovedsagen går ud på at pålægge TM og TF, hvor det førstnævnte af disse selskaber erhverver en aktivitetsgren i forbindelse med en insolvensbehandling, et ansvar, angiveligt for illoyal konkurrence til skade for Expert France. Inden for rammerne af dette søgsmål har Expert France ikke bestridt gyldigheden af den overdragelse, der er gennemført i forbindelse med den insolvensbehandling, som indledtes af Amtsgericht Darmstadt (byretten i Darmstadt), men den omstændighed, at TM, ved at kontakte Expert Frances kunder og ved at opfordre dem til at afgive deres ordrer direkte til TM, har forsøgt at tilegne sig Expert Frances kunder til skade for dette selskabs interesser.
- 24 I dom af 2. juli 2009, SCT Industri (C-111/08, EU:C:2009:419, præmis 33), fastslog Domstolen ganske vist, at et søgsmål vedrørende en overdragelse af selskabsandele i forbindelse med en insolvensbehandling er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 1346/2000.
- 25 Til forskel fra den sag, som gav anledning til denne dom, hvorved det foreholdtes den kurator, der havde solgt selskabsandele, ikke at have brugt en beføjelse, som kurator specifikt er indehaver af i medfør af nationale retsfor skrifter, som regulerer konkursbehandlingen, vedrører tvisten i hovedsagen ikke desto mindre den enkelte erhververs adfærd.
- 26 Expert France har desuden udelukkende handlet med henblik på at forsvare sine egne interesser og ikke for at forsvare kreditorernes interesser i denne insolvensbehandling. Endelig er søgsmålet rettet mod TM og TF, hvis opførsel er underlagt andre regler end dem, der finder anvendelse i forbindelse med en insolvensbehandling. De eventuelle følger af et sådant søgsmål kan således ikke have nogen indflydelse på insolvensbehandlingen.
- 27 Det skal derfor fastslås, at anlæggelsen af et søgsmål med påstand om illoyal konkurrence som det i hovedsagen omhandlede er særskilt, og at det ikke hviler på de bestemmelser, der er særlige for insolvensbehandlinger.

- 28 Hvad angår det andet kriterium, der er nævnt i nærværende doms præmis 20, følger det af Domstolens faste praksis, at det er spørgsmålet om, hvor tæt en forbindelse der er mellem et søgsmål og konkursbehandlingen, som er afgørende med henblik på at fastslå, om undtagelsen i artikel 1, stk. 2, litra b), i forordning nr. 44/2001 finder anvendelse (dom af 2.7.2009, SCT Industri, C-111/08, EU:C:2009:419, præmis 25).
- 29 I hovedsagen er søgsmålet ganske vist rettet mod TM, der erhverver en aktivitetsgren i forbindelse med en insolvensbehandling. Den erhvervede ret kan imidlertid, når den først er indgået i erhververens formue, ikke bevare en direkte forbindelse med skyldnerens insolvens under enhver omstændighed.
- 30 På denne baggrund og selv om den direkte forbindelse mellem søgsmålet i hovedsagen og den insolvensbehandling, som Expert Maschinenbau var genstand for, ikke kan bestrides, forekommer denne forbindelse hverken tilstrækkelig direkte eller tilstrækkelig tæt til, at forordning nr. 44/2001 udelukkes, og dermed til, at forordning nr. 1346/2000 finder anvendelse.
- 31 Henset til ovenstående betragtninger skal det præjudicielle spørgsmål besvares med, at artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 1346/2000 skal fortolkes således, at det ikke er den ret, der har indledt en insolvensbehandling, der har kompetence til at afgøre et søgsmål med påstand om illoyal konkurrence, hvorved erhververen af en aktivitetsgren, der er erhvervet i forbindelse med en insolvensbehandling, med urette har fremstillet sig selv som eneforhandler af de varer, der fremstilles af debitoren.

Sagsomkostninger

- 32 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

Artikel 3, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 af 29. maj 2000 om insolvensbehandling skal fortolkes således, at det ikke er den ret, der har indledt en insolvensbehandling, der har kompetence til at afgøre et søgsmål med påstand om illoyal konkurrence, hvorved erhververen af en aktivitetsgren, der er erhvervet i forbindelse med en insolvensbehandling, med urette har fremstillet sig selv som eneforhandler af de varer, der fremstilles af debitoren.

Underskrifter